

dvomi kultúrami tzv. *science a humanities* nikdy nebola väčšia než dnes.¹ V tomto svetle, ak k tomu prirátame aj technokratický optimizmus napríklad jadrovej lobby v EÚ, diagnózu sociálnych vied I. Wallersteina, celkový úpadok a komercializáciu vzdelania, vyznieva Špeldov optimizmus vo veci komplexnej historiografie vedy vcelku nepodložené.

Publikácia, ktorú som mala k dispozícii, mala chybné radenie stránok bibliografie aj menného registra, čo ide na vrub technickej redakcie, ale sťažuje orientáciu čitateľom, ktorí sa chcú dopátrať pôvodného zdroja autorových východísk a tvrdení. Kniha by si zaslúžila nielen menný, ale aj vecný register.

Tieto poznámky nijako neznižujú kvalitu Špeldovej monografie, jej zaujímavosť, závažnosť a podnetnosť. Možno ju odporúčať predovšetkým doktorandom a všetkým záujemcom o metodické prístupy historického pohľadu na dejiny vedy.

Tatiana Sedová

---

prof. PhDr. Tatiana Sedová, CSc.
Filozofický ústav SAV
Klemensova 19
813 64 Bratislava 1, SR
e-mail: tatiana.sedova@savba.sk

TATIANA KLUVÁNKOVÁ-ORAVSKÁ et al.:

From Government to Governance? New Governance for Water and Biodiversity in Enlarged Europe

Praha: Alfa 2010, 233 s.

Monografia autorského kolektívu pod vedením Tatiany Kluvánkovej-Oravskej je v stredoeurópskom priestore jedným z mála pokusov pozrieť sa na problém transformácie politických a ekonomických štruktúr z perspektívy riadenia a vzťahov medzi starými a novými modelmi politiky životného prostredia. Z kultúrno-historickej perspektívy analyzuje prechod od centrálne riadeného a direktívneho modelu bývalého socializmu k dnešnému komplikovanému a decentralizovanému systému politik. Základná otázka, ktorú si kladie, znie takto: Kde sa nachádzame pri prechode od riadenia (*government*) k spravovaniu (*governance*)? Spravovanie je tu videné ako vyššia a efektívnejšia forma manažmentu prírodných zdrojov, vo svojej podstate nevyhnutná, ak chceme zastaviť rozširujúcu sa medzeru medzi deklarovanými cieľmi ochrany životného prostredia a realitou jeho zhoršujúceho sa stavu.

---

¹ Helge Kragh and Henrik Kragh Sørensen: *The gap between science and the humanities is getting wider*. Department of Science Studies, at videnskab.dk z 24. 8. 2009.

V prvej časti autori opisujú genézu konceptu environmentálneho spravovania. Ten je tu analyzovaný ako vzájomný vzťah medzi rôznymi aktérmi, škálami a rámcami riadenia. Na základe analýz literatúry a výsledkov výskum zdôrazňujú dôležitosť jednotlivých rámcov a režimov spravovania. Od teoretických konceptov kniha prechádza k diskusi o skúsenostiach s modelmi transformácie v našom stredoeurópskom priestore.

Silným prínosom monografie je prepojenie teoretického modelu environmentálneho spravovania s jeho praktickými aplikáciami v sektorových a regionálnych politikách. Manažment vodných zdrojov a biodiverzity je nesporne kľúčovou oblasťou, kde možno demonštrovať komplikovanosť zmien. Poskytuje zároveň priestor na analýzu otázky efektívnosti spravovania prírodných zdrojov. Kniha kontextuálne pracuje s meniacim sa rámcom globálneho rozhodovania, dominujúcou úlohou Európskej únie a opisuje silnejúci vplyv ekonomických a občianskych partnerov.

V druhej časti knihy sa autorský kolektív zameril na identifikáciu nových modelov politiky životného prostredia v podmienkach rozšírenej EÚ. Na základe konkrétnych príkladov a ich analýz tu dochádza k prechodu od teórie k praxi. Výsledkom sú rôzne návrhy na zlepšenie administratívy, podpory účasti dôležitých záujmových skupín v rozhodovacom procese a iné nástroje podporujúce prechod od direktívneho riadenia k demokratickému a viacúrovňovému rozhodovaniu.

Jednou z otázok, ktoré napadnú kritickému čitateľovi, je otázka, do akej miery sú dnešné konflikty vo verejných politikách dedičstvom socializmu a do akej miery ich môžeme chápať ako výsledok širšieho sociálneho a politického kontextu strednej Európy v dlhšom časovom rozmedzí. S tým úzko súvisí rozhodujúci konflikt medzi ekonomickými záujmami a ochranou životného prostredia, ktorý je inherentne prítomný v liberálnej kapitalistickej spoločnosti.

Celkovo možno konštatovať, že autorskému kolektívu pod vedením Tatiany Kluvánkovej-Oravskej sa podarilo veľmi dobre zmapovať komplikovaný vývoj v environmentálnych stratégiách, akého sme ho boli svedkami za uplynulé obdobie. Otázky nastolené v monografii zároveň otvárajú veľmi dôležitú otázku ďalšieho smerovania environmentálnej politiky (nielen) v strednej Európe. Viac ako dvadsať rokov po zmenách režimov sme svedkami akejsi strnulosti a nedostatku koncepčných prístupov v riadení a manažmente životného prostredia. So vstupom do Európskej únie zároveň došlo k poklesu záujmu prehlbovať demokratické mechanizmy riadenia (nielen) v environmentálnej politike. Táto publikácia tak môže byť inšpiratívna pre teoretikov i praktikov pri tvorbe a implementovaní verejnej politiky.

Dagmar Petriková

---

doc. PhDr. Dagmar Petriková, PhD.
Priestorové plánovanie a manažment
Ústav manažmentu STU v Bratislave
Vazovova 5
812 43 Bratislava 1, SR
e-mail: dagmar_petrikova@stuba.sk